

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Stev. 26.

V Ljubljani, 28. rožnika 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrť leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Že zadnjič smo poročali, da je sklical na nedeljo, dne 9. t. m., „Svaz česko-slovanskeho studentstva“ vsedijaško zborovanje v Pragi, da slovenski, češki in maloruski dijaki skupno manifestirajo za slovensko vseučilišče v Ljubljani, za češko v Brnu in rusinsko v Levovu.

Za slovensko vseučilišče je govoril dr. Mihajlo Rostohar. Utemeljeval je potrebo slovenskega vseučilišča tako-le:

Če hoče slovenski narod živeti in veljati za kulturni narod, potrebuje k temu slovenskih šol in predvsem slovenskega vseučilišča. Velik del slovenskih abiturientov je prisiljen zaradi materialnih razmer opustiti visokošolske študije; če pa gredo na univerzo, izgubljajo le prevečkrat v eksistenčnem boju svoje narodne ideale in se vračajo domov kakor tujci. Šovinizem nemških profesorjev odganja slovansko študentstvo z univerz; lani se je sprejela na zborovanju dunajske „Kampforganisation“ resolucija, zahtevajoča, naj se slovanskim dijakom zabrani pohajati menzo akademiko, da jim na ta način onemogočijo eksistenco. Težavno stališče ima slovenski študent tudi pred nemško-nacionalnimi profesorji. Slovanski dijak je obče priznано nadarjen in marljiv; vendar pada v zadnji dobi vedno na izpitih po 75 % slovenskih dijakov, dočim delajo Nemci z lahkoto svoje izpite. Splošno je mnenje, da uspeh slov. dijaka ne zavisi več od njegovega znanja, ampak od tega, pred kakšno komisijo je prišel. Slovanskim proforskim kandidatom, ki so napravili iz svoje stroke izpit z dobrim uspehom, napišejo v izpričevalo klavzulo „befähigt zum Unterricht in der deutschen Sprache mit Ausschluß des deutschen Gebietes“. To se praktičira že dve leti. S takim izpričevalom more slov. kandidat dobiti službo kvečjemu v Ljubljani. Tako izgleda pravica slov. dijaštva na nemških univerzah, tak je danes položaj!

Vlada sama je priznala oficijelno upravičenost naše zahteve po lastnem vseučilišču. Ko je pa zarožljalo v nemškem taboru, se je vlada izgovarjala, da bi univerza ne imela dovolj slušateljev. Ako je vlada ustanovila v Črnovicah za 300 nemških buršev posebno nemško univerzo, tedaj ima 600 slovenskih visokošolcev tudi pravico do lastnega vseučilišča.

Slovensko vseučilišče bi imelo brez dvoma v kratkem času brez teološke fakultete 800 slušateljev. O tem so na merodajnem mestu docela uverjeni, zato so se oprijeli zdaj drugega argumenta, ki je prvemu dijametralen. Vlada pravi, da bi z ustanovitvijo slovenskega vseučilišča povzročila le hiperprodukcija inteligentnega proletarijata. Uradniška statistika nas

pa poučuje, da v slovenskih deželah zavzemajo Nemci približno računjeno 570 uradniških mest, do katerih imajo pravico edino Slovenci — po številu prebivalstva računjeno. Vun s temi impertinentnimi tujimi uradniki s slov. zemlje, ki izvršujejo le potujčevanje slovenskega ljudstva, pa bo dovolj mest za vse tiste slovenske dijake, ki bodo izštudirali na slovenskem vseučilišču.

Danes imamo že vse učne osebe za pravniško fakulteto, katere takojšnjo ustanovitev odločno zahtevamo. Tudi učnih oseb za filozofsko fakulteto bi lahko imeli dovolj, ko bi se Slovencem ne stavile ovire pri habilitaciji na nemških univerzah! Obracamo se na bratski češki narod s prošnjo, da nam v tem oziru priskoči na pomoč in omogoči provizorično habilitacijo slovenskih docentov na češki univerzi.

Slovensko, češko in malorusko vseučiliško vprašanje se mora rešiti obenem; med temi postulati naj obstoja junktim, ker le tedaj zadobi slovanska solidarnost realno podlago!

Sedem let vodi že slov. dijaštvo boj za univerzo, a vlada nas ni upoštevala in ni izpolnila niti naše zahteve niti češke niti maloruske. — Dovolj ji prošenj, dovolj lojalnih peticij, odslej velja boj, in ta boj mora biti vzajemni!

S tem shodom se je začel nov boj za slovanske univerze. V solidarnosti vseh treh narodnosti je tudi zagotovljen uspeh vseučiliškemu vprašanju. Sprejela se je resolucija, ki zahteva češko univerzo v Brnu, slovensko v Ljubljani in malorusko v Levovu. Na predlog fil. Zalarja je bil sprejet še dodatek, ki smo ga objavili že zadnjič.

Minuli teden so se mnoge slovenske občine in korporacije, mnoga slovenska društva ter naša okrajna učiteljska društva brzojavno obrnila na naučno ministrstvo, oziroma na predsedstvo državnega zbora s prošnjo in zahtevo, da ugotdi dunajska vlada splošni zahtevi slovenskega naroda ter mu ustanovi v Ljubljani najvišji kulturni zavod — popolno slovensko univerzo.

Tudi mi želimo od vsega srca, da bi bil čimprej položen temelj našemu vseučilišču. To je izvršljivo, ker so dani vsi pogoji. Sedaj je ugodna prilika za naše državne poslance, da dokažejo česa so zmožni in kaj vzmore vztrajno delo v blagor našega kulturnega napredka!

Novo politiško življenje na Goriškem.

Po dogovoru po zborovanju goriškega učiteljskega društva v Kanalu dne 6. junija, se je vršil zaupni shod goriškega učiteljstva v Gorici dne 13. junija. To je že-

tretji zaupni shod v dobi pol leta; znamenje, da se bliža tudi učiteljstvo neki novi dobi, novemu življenju na političnem polju. Udeležba je bila pičla, ker je bil pred osmimi dnevi občni zbor društva mnogobrojno obiskan. Edina točka dnevnega reda je bila: kako stališče naj zavzamemo nasproti novo ustanovljajoči se kmetski stranki, ki ima dve uri kasneje ustanovni zaupni shod. Sicer pa ni bil tretji zaupni shod učiteljstva nič drugega nego nadaljevanje posvetovanja o političnem položaju z ozirom na učiteljstvo.

Sklicatelj shoda Ig. Križman je trdil, da tako dalje ne more iti, da trpi ugled naš, ker ni discipline v našem stanu v političnih zadevah, nismo političsko organizirani. Z nekaterimi točkami napredne stranke se ne more strinjati mnogoteri učitelj, h klerikalni stranki ne bi smel spadati noben učitelj, ker se napadi na nas vedno ponavljajo.

Bližajo se deželnozborske volitve — zopet boj. Mi smo na razpotju, kam torej? Tretja, nova kmetska stranka bo združila vse učitelje. Odločiti se nam je, a skupno v eno stranko, da bodo računali z nami. Zaradi prepičle udeležbe ni mogoče danes končno sklepati, marveč okrajna učiteljska društva naj pripravijo, da bodo vsi udje pri eni politični stranki. Navajal je glavne točke iz načrta nove stranke.

Sklicatelj prvih dveh zaupnih shodov Fr. Bajt poudarja, da današnji shod nadaljuje po njem pričeto delo ter obžaluje, da se je postopalo pri zadnjem shodu netaktno; zaradi tega da je za nas marsikaj zamujeno.

Pet. Medvešček je govoril v daljšem govoru o razmerju države, dežele, okraja in občine do šole, odkar je šola obča pravica in obča dolžnost avstrijskih narodov. Učiteljstvo je važen faktor šole, dobro učiteljstvo daje dobro šolo, dobro učiteljstvo pa je treba dobro plačati. Ker pa določujejo plače državni in deželni zbor, je učiteljstvo primorano brigati se za volitve. Pri volitvah odločujejo stranke torej mora biti učiteljstvo strankarsko vsaj toliko časa, dokler nima zagotovljene primerne eksistence. Omenja dosedanji stranki: klerikalno in napredno; pri obeh je sodelovalo doslej učiteljstvo brez kake organizacije v politične namene; na dan pa silita pri nas tudi dve novi stranki: kmetska ter socialnodemokratska.

Nastajajo vprašanja: ali se hočemo okleniti samo ene stranke in katere? Ali pa se ho-

čemo cepiti med stranke kakor doslej? Tretja možnost bi bila: stati z unaj strank.

Poslednje je zdaj nemogoče, ker naše vprašanje ni še rešeno in kar bi se brez nas ne rešilo, ugodno. Odločiti se nam bo za katero prvih dveh vprašanj. Težko bode spraviti vse učiteljstvo k eni stranki iz raznih vzrokov. Na vsak način pa moramo, ako hočemo kaj veljati, nastopati tako, da vemo sami, kaj hočemo; a tudi stranke morajo vedeti, čemu smo pri njih.

V ta namen potrebuje učiteljstvo svojega političnega vodstva, brez katerega je vse delo zaman.

Al. Urbančič konstatira, da so bili naši dosedanji politični odnosi žalostni, a boji se, da ostanejo tudi v prihodnje enaki, ker vlada med nami neka bojazljivost in ker je težko organizirati tako učiteljstvo. Zmaguje socialna stranka, prijateljica šoli in učiteljstvu. Naša deželna politika je zavožena. V bodočnosti bosta dve glavni stranki: klerikalna in socialnodemokratska; kam bo spadalo zrelo učiteljstvo, je naravno.*

Ant. Možina razvija približno iste misli kakor Urbančič. Nova stranka utegne imeti marsikaj dobrega ter se razširiti.

J. Križman ugovarja Urbančiču, ker socialnodemokratske stranke na deželi ni, a nova stranka nas bo podpirala. Združiti se moramo, ter izvoliti politično vodstvo.

Fr. Vendramin iz Sežanščine se ogreva za novo kmetsko stranko, ker smo kmetski učitelji, torej vsi pristopimo k novi stranki.

Na predlog Ant. Možine se soglasno izvolijo v politički odbor: Medvešček, Križman, Vendramin, Urbančič in Vrč. O zadevi bodo pretresovala okr. učit. društva in potem zaupni shod vsega slovenskega učiteljstva v deželi. — Učiteljstvo, zbrano na našem zaupnem shodu, je odšlo polnoštevilno na ustanovni shod nove kmetske stranke.

* * *

Ustanovni shod nove kmetske stranke je bil mnogoštevilno obiskan. Program stranke je razvijal dr. Franko, v imenu učiteljstva je pozdravil novo stranko nadučitelj Medvešček. Oglašali so se posestniki iz raznih strani dežele, a vsi so izražali potrebo nove stranke.

* To je resnica!

Uredn.

Anton Žager.

In tudi Tebe ni več med nami! Neizprosna smrt, ki si se ji dolgo časa — gotovo nad 20 let — uspešno branil, Te je pokosila. Iztrgala Te je iz sredine Tvojih otrok, ki si jih tako lepo vzgajal, tako srčno ljubil in zanje vse žrtvoval, kar si imel. Zapustil si žalujočo vdovo in sedem nepréskrbljenih otrok, ki Te bodo težko pogrešali, dočim si drugim otrokom že preskrbel življenjski obstanek. Učiteljstvo je izgubilo s Teboj blagega, odkritosrčnega, zvestega, za svoj poklic vnetega tovariša, narod naš odločnega in spretnega bojavnika za napredek in svobodo. Tolaži naj nas zavest, da pridemo prej ali slej tudi za Teboj.

Anton Žager je bil rojen 28. marca 1858. l. v narodnem trgu Žalcu, kjer je obiskoval tamošnjo trirazredno ljudsko šolo. Pozneje je absolviral vse tri letnike meščanske šole v Celju, potem 4 letnike učiteljske, nekaj v Mariboru, nekaj v Ljubljani. Rajni Žager je bil vrlo naobražen šolnik, ki je imel o vsaki stvari trezno in dobro premišljeno sodbo.

Dne 20. julija 1877 je nastopil provizorično službo v Št. Petru, kjer je ostal do 1. svečna 1878, ko je dobil službo v Petrovčah, torej v bližini svojega rojstnega kraja. Tu je služboval do 1. aprila 1880, ko je dobil službo v Novi cerkvi. Dne 30. maja 1881 je postal tam definitiven, ker je meseca maja napravil izpit sposobnosti v Gradcu. Dne 1. oktobra l. 1881. je nastopil službo na takratni enorazrednici na Gorici v gornjegrajskem okraju, kjer je neumorno deloval nad 20 let. Ker ga je vzgoja otrok mnogo stala, si je želel priti v bližino mesta. Čeprav je bil izboren učitelj, vendar se mu ta želja dolgo ni izpolnila. Šele takratni glavar grof Attems mu je pomagal, da je bil uradnim potom dne 1. oktobra 1902. l. nameščen kot nadučitelj v Petrovčah. Dne 11. maja 1907 je izdihnil svojo blago dušo. Zaradi bolehnosti je imel daljši dopust l. 1892., l. 1901. in l. 1906. Ker se mu dopust ni mogel več dati in bi bil umirovljen, se je silil ves bolan v šolo, le nekaj dni pred smrtjo ni mogel več poučevati. Ginljivo je bilo, kako so bili učenci tihi in mirni v šoli, da bi ne žalili svojega dobrega in bolanega učitelja, kako se jim je smilil, kadar je bruhal kri. Ali ni zares grenko učiteljsko življenje? Jetika, ti si pa naša

V odbor, ki ima sestaviti program, so bili izvoljeni: dr. Franko, Mrmolja, Zega, Medvešek (nadučitelj) in Klanšček. V ta odbor se po potrebi povabijo zaupniki iz vse dežele. Končno bo sklepal po odboru sklicani shod.

* * *

Torej imamo hkratu dvoje nekih političskih organizacij. Učiteljstvo se ima organizirati samo, da bo zamoglo političsko nastopati, a organizira se nova kmetška stranka, h kateri bi utegnili pristopiti vsaj večina učiteljstva, ako že ne vse kompaktno. Z vso pozornostjo bomo sledili daljnemu razvoju obeh organizacij.

—e—

Delo za ugled.

Poroča M. Kabaj.

(Konec.)

Do sedaj smo našli razno ravnanje učiteljevo pri izpolnjevanju njegovih dolžnosti v šoli in v družabnem življenju med ljudstvom, a najpoglavitejšega še nismo navedli, in to je kolegialnost med učiteljskim osebjem samim. Navada je, da so razni stanovi združeni med seboj, kar danes z zadovoljstvom opazujemo v socialnem življenju. „V slogi je moč“, pravi naš pregovor. Tudi mi učitelji smo združeni in složni v svoji organizaciji, a nismo vsi, mnogo od nas je ravnodušnih, ne brigajo se dosti za stanovsko vzajemnost, čast, ugled in spoštovanje. Nas vseh sveta dolžnost je, da zbudimo take zaspance iz letargije, da se ti ne bodo naslanjali le na delo drugih, oni pa bi mirno sedeli za pečjo ter uživali sad truda in požrtvovalnosti drugih. Vsak od nas naj bo član kakega učiteljskega društva, naj podpira stanovske liste, naj bo ponosen na delovanje svojih neustrašenih in požrtvovalnih tovarišev, ki žrtvujejo vse svoje dušne in telesne moči za šolo, stanovsko organizacijo in svoj narod. Ako se bomo na ta način spoštovali sami, upoštevali in spoštovali nas bodo tudi drugi. „Kdor ne spoštuje se sam, podlaga je tujčevi peti“, veli naš narodni rek, ki si ga mora zapisati vsak od nas globoko v svoj spomin in svoje srce.

Ljudje pravijo, da je tam pekel doma, kjer je v družini prepir in sovraštvo brez konca in kraja. To ima mnogo v sebi. Vsak želi imeti mir, a ljubi mir si mora znati vsak sam pridobiti. Ako boš vedno in povsod postopal taktно, premišljeno in pametno boš užival gotovo mir in tudi spoštovanje. Žal, da celo v naših vrstah ni večkrat miru. Zlasti na večrazrednicah se

tupatam godijo reči, ki nam prav nič ne ugajajo. Nesporazumljenje med učiteljstvom samim vpliva prav slabo na ugled učiteljstva pri ljudstvu. Učitelj voditelj naj smatra svoje podrejene učitelje kot tovariše, ne pa kot podložne in ponižne slugе. Ošaben, premogočen in netakten nastop učitelja-voditelja nasproti podrejenemu učiteljstvu ima prav mnogokrat silno slabe posledice. Nemir, prepir, sovraštvo in nesporazumljenje se napravi lahko in hitro, težko je pa potem napraviti lepo soglasje. Prav mnogokrat je tudi podrejeno učiteljstvo krivo mnogim preprirom in nesporazumljenju, ker so ti preveč domišljavi, nestrpni, nepokorni in tudi namenoma nagajivi. Vsak od nas ima svoje napake, velika umetnost je ravno v takšnih slučajih dobiti pravo pot, da se ne krati miru in sporazumljenja ter s tem ne gubi ugleda in spoštovanja pri ljudstvu. Ako si v šoli še tako dober pedagog ter vesten in priden učitelj, si obenem prav slab pedagog, ako živiš z drugim učiteljstvom v nesoglasju, prepiru ali celo sovraštvu.

Vse, kar smo povedali do sedaj, velja tudi za naše tovariše. One so z nami enakopravne, se ubijajo in trudijo z nami pri odgoji naše mladine. Danes še nima žena v javnosti iste veljave z moškim, ker je ta po naravi odmerjena bolj družinskemu krogu. Vendar opazujemo, da se tudi ženstvo čedalje bolj emancipira, tudi žena stopa v družabno življenje, tudi nji so odprte že razne službe. Mi imamo ženo upoštevati pri odgoji kot odgojiteljico na pravem mestu. Žena ima v človeški družbi kot odgojiteljica zlasti v družinskem krogu prav veliko ulogo. Komu od nas ni znana materina ljubezen z naših otroških let? Zato bodi pozdravljena žena kot odgojiteljica pri šolski odgoji! Vendar z žalostjo opazujemo, da se gospodične učiteljice na mnogih krajih ločijo od nas. Ne zahajajo rade v naša društva, ne podpirajo rade naše stanovske organizacije. Tudi naših stanovskih listov ne berejo in ne podpirajo rade. Živijo rade bolj same zase, brez vneme, brez ponosa na svoj stan, brez pravega, kolegialnega, živahnega zanimanja. Ali je to prav? Vsa čast pa našim vrlim, zavednim kolegijam!

Če zavzamemo stališče enakopravnosti, moramo to letargijo strogo obsojati. Mi moški učitelji moramo biti z učiteljicami enega duha, enega dela in tudi enake požrtvovalne delavnosti. Tudi za učiteljice je med našim narodom premnogo dela. Izobraževalnih društev je med narodom prav malo. Med ženstvom bi lahko imele naše učiteljice veliko in imenitno ulogo, zaradi česar bi žele veliko pohvale, hvaležnosti, spoštovanja in zaupanja.

spremljevalka in končna rešiteljica. — To je pač naše plačilo! —

Kakor že omenjeno, je bil Žager marljiv in vesten učitelj, vnet za svoj stan, tovarišem pa je bil odkritosrčen in blag kolega. Zato so ga vsi ljubili; svoje zaupanje so mu s tem pokazali, da so ga večkrat volili kot učiteljskega zastopnika v okrajni šolski svet, kjer se je krepko potegoval za učiteljske interese. Enkrat je bivši okr. glavar Wagner — znan po svoji čmernosti — zarohnel na Žagerja, ko je zagovarjal nekega učitelja: „Sie haben das Protokoll zu schreiben“. Ta pa mu je pojasnil stališče, da učiteljski zastopnik ni za to pri seji okr. šol. sveta, da bi zapisnik pisal, ampak ima iste pravice, kakor vsak drug član te korporacije. Kot učiteljski zastopnik je imel mnogo dela, mnogo poročil, zlasti z obravnavo šolskih zamud za vse šole gornjegrajskega okraja. Ko so drugi sladko spali, je Žager ponoči opravljal to sitno delo, in sicer več let.

Bajni Tonče je bil tudi soustanovnik „Gornjegrajskega učiteljskega društva“, ki ga je izvolilo svojim častnim članom. Če je bil zdrav, se je gotovo udeležil zborovanj, v katerih je

bil mnogokrat poročevalec. — Za svoje temeljite referate pri okrajnih uradnih skupščinah je dobil mnogo pismenih pohval od okraj. šol. sveta.

Žager je bil tudi tajnik občine Kokarje, kamor spada šola na Gorici, približno 18 let ter si je pridobil za občino mnogih zaslug tako, da ga je občina imenovala častnim občanom.

Mnogo zaslug si je pridobil Žager kot spreten mladinski pisatelj; svoje mične povesti, ki so jih otroci jako radi čitali, je objavljaval v „Vrteu“ in en spis v „Knjižnici za mladino“. Razen tega je pisal v „Popotnika“. Tudi „Slovenske večernice“ družbe sv. Mohorja so prinesle povest, v kateri je opisal resnične dogodke iz gornjegrajskega okraja. V povestih se je najraje podpisoval „Tone z Gošče“.

Dragi Tonče! Prestal si vse muke in skrbi, kakršne nprti življenje človeku, posebno pa še učitelju z mnogoštevilno rodovino. Legel si k zaslužnemu počitku. Vsak, kdor Te je poznal, Te ohrani v najboljšem spominu!

Slava Tebi!

Sedaj stopajo na površje roditeljski pogovori po šolah — tu ima učiteljica med ženstvom lahko glavno ulogo.

Rekli smo, da mora biti učitelj mož na svojem mestu ne samo pri odgoji, marveč tudi v družabnem življenju. Če hoče biti tak, mora napredovati z duhom časa. Učiti se mora vedno, zanimati ga mora vse, ker ga ni stanu na svetu, da bi se toliko zahtevalo od njega, kakor se zahteva od nas. Razume se samoobsebi, da mora biti veččak v prvi vrsti na šolskem polju, v drugih strokah naredi to, kar in kolikor more. Pa tudi znanosti drugih strok (n. pr. kmetijstvo, godba, razni jeziki, politika i. t. d.) pridejo učitelju večkrat v prid, čeprav niso popolne, marveč delne ali celo površne. Najvažnejše za nas je: kar kdo zna in razume, naj zna med narodom tudi uporabiti. Lepo obdelan in urejen šolski vrt je ponos šole in prav lep ugled dotičnega učitelja. Dober govornik, ki zna o svojih znanostih na spreten način predavati pri vsaki priliki v javnosti, dobi ugled in spoštovanje med narodom. Vse to in še mnogo drugega si lahko pridobi kdo z neumorno pridnostjo, delavnostjo in vztrajnostjo. Ako ostanemo samo med štirimi stenami pri svojem poklicu, kjer nas nobeden ne vidi, ne opazuje in ocenjuje, nas tudi nikdo ne bo upošteval. Če hočemo dobiti ugled in spoštovanje med narodom, moramo tudi med narodom delati, zato mora biti tudi naše geslo: Kadar le mogoče, vun iz šole med narod za narod!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate za letošnjo glavno skupščino so dalje izvolila in prijavila sledeča „Zavezina“ društva:

VII. Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj. 36. Fran Waišel, nadučitelj — Hrušica; 37. Josip Bertok, nadučitelj — Lazaret pri Kopru; 38. Josip Bertok, nadučitelj — Škofija; 39. Fran Ferjančič, učitelj-voditelj — Predloka.

VIII. Ptujsko učiteljsko društvo. 40. Ivan Strelec, nadučitelj — Sv. Andraž; 41. Josip Gorup, učitelj — Polenšak. Namestnika: Anton Pesek, nadučitelj — Nazaple; Fran Flere, učitelj — Sv. Lovrene.

IX. Kozjansko učiteljsko društvo. 42. Ljudevit Ulčar, učitelj — Kozje. 43. Fortunat Jelovšek, učitelj-voditelj — Virštanj; 44. Fran Vadnal, učitelj — Št. Peter pod Sv. Goro. — Vodstvo Zaveze: Predsednik: J e l e n c.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo litijskega okraja je zborovalo dne 12. junija t. l. ob priliki uradne skupščine v Višnji gori ter prejelo soglasno znano resolucijo o regulaciji učiteljskih plač.

Na predlog tov. B. Andolška je občni zbor soglasno izrekel odstopivši večletni blagajničarji, gospé Krambergarjevi (Schott), učiteljici v Litiji, svojo zahvalo za njeno marljivo, vestno in točno delovanje pri društvu.

Delegatom za zborovanje na Dunaju pa je bil izvoljen tov. Josip Zajec, nadučitelj v Velikem gabru.

Štajersko.

Savinsko učiteljsko društvo zboruje dne 4. malega srpana t. l. ob 2. uri popoldne na Gomilskem po vzporedi, ki smo ga določili 20. rožnika t. l. K mnogobrojni udeležbi vabi R. Vrabl, t. č. predsednik.

Ljutomersko učiteljsko društvo je zborovalo dne 6. junija v Radeneh ob mnogobrojni udeležbi. Predsednik pozdravi v iskrenih besedah prisotne goste in ude ter izrazi veselje nad tako številnim obiskom.

Nato prečita dopis od vodstva „Zaveze“ glede regulacije učiteljskih plač. Resolucija, akceptirana na Dunaju, se sprejme enoglasno. Delegatom za Dunaj je bil izvoljen tov. Rudolf Dostal.

Iz poročila g. ravn. Robiča posnamemo, da ne kaže povišati letnine v svrhu naročnine „Učit. Tovarisa“. Želeti bi pa

bilo, da bi vladalo med učiteljstvom večje zanimanje za naš stanovski list. Izvoli se tov. Mavrič, ki naj nekako kontrolira, ako so vse šole naročene na „Učit. Tovarisa“.

Tov. Kryl poroča, da ne pripuščajajo slabe finančne razmere našemu društvu pristopiti h tiskovnemu društvu. Svetuje, da se ob raznih učiteljskih sestankih med udi pobirajo denarni zneski za delnico. Ta posel se naj poveri kaki gospodični.

Tov. Pertl in Mavrič podasta v kratkih jedrnatih potezah glavne misli o referatih za okrajno učiteljsko konferenco. Referiralo se bo obe nalogi v slovenskem jeziku.

Za glavno zborovanje „Zaveze“ v Radovljici se določijo delegati: gg. Tomažič, Čvetko in gdč. Gorjak; namestnice: gdč. Schuller, Ros, Kucuvan.

Sedanjemu zastopniku učiteljstva v okr. šolskem svetu se sklene pismeno izročiti sklep učit. društva glede obravnave šolskih zamud. Dosedanje površno postopanje krati ugled učiteljstvu.

Po skupnem obedu se je razvila prav živahna zabava, h kateri je g. Pertl s svojim tamburaškim zborom mnogo pripomogel. Le prehitro so potekle popoldanske ure in poslovili smo se z zavestjo, da smo preživeli med seboj prav lep učiteljski dan.

Učiteljsko društvo za laški okraj. Dne 15. t. m. je zborovalo naše društvo na Zidanem mostu. Gosp. načelnik A. Gnus je v kratkih jedrnatih besedah označil akcijo zaradi regulacije učiteljskih plač in predlagal resolucijo, ki se je navdušenjem in enoglasno sprejela. Nato se je vršila izvolitev delegata na Dunaj. Bil je zopet enoglasno izvoljen tov. A. Gnus, ki uživa vsestransko zaupanje.

Obenem naj tudi sporočim, da je naše društvo zahtevalo brzojavnim potop pri nauč. ministrstvu ustanovitev slovenskih srednjih šol in slov. univerze.

Tako podajamo svetu krepak znak narodne zavesti in uspešnega delovanja za narodovo prosveto!

Učiteljsko društvo za celjski okraj je imelo 16. t. m. izredno zborovanje, ki se ga je udeležilo 33 tovarišev in tovarišic. Na novo sta pristopila društvu nekdanji ud tov. Pustišek iz Svetine in gospodična Kavčičeva.

Tovariš predsednik pojasni po presrčnem pozdravu na navzoče vzrok sklicanja temu izrednemu sestanku ter v kratkih, a jedrnatih besedah razpravljajoč o regulaciji učiteljski plač, primerjajoč izomiko in gmotno stanje učiteljevo z izomiko in plačo marsikaterega uradnika, ki kot vojak-prostak brez temeljite splošne naobrazbe avanzira in pride kot uradnik v 9., da, celo 8. činovni razred. A ljudskošolski učitelj s toliko omiko ne doseže tega nikdar, tudi pri Metuzalemovi starosti ne. Lastni interes in organizacijski čut zahteva, da se borimo za izboljšanje svojega gmotnega stanja.

Nato prečita predsednik dopis „Zavezinega“ vodstva in resolucijo glede regulacije učiteljskih plač, ki se soglasno sprejme.

Delegatom za dunajsko zborovanje zastopnikov vseh avstr. učiteljskih društev v zadevi regulacije učiteljskih plač se izvoli tovariš Franjo Krajnc. — Ker je društvena blagajnica prazna, se na predlog tovariša Brinarja sklene, da plača za povrnitev potnih stroškov in diet delegatu vsak tovariš in tovarišica po eno krono, kar se od navzočih takoj izvrši. Pri sestanku nenavzoče tovariše pa veže častna dolžnost, ta obolus nemudoma vposlati tovarišu Kranjcu v Celje. Morebiten preostanek pripade društveni blagajnici. (Tovarišica blagajničarka toži o veliki suši v društveni blagajnici. Spomnite se je! Kjer nič ni, še cesar nima pravice, temmanj potem „Zaveza“, ki bi rada denar do 7. julija!)

Za obisk vseučiliških učiteljskih počitniških tečajev v Gradcu se je priglasilo več tovarišev.

Društvo je tudi sklenilo, da se je vposlala na dan otvoritve poslanske zbornice brzojavka na sekretarijat parlamenta z besedilom: 16. junija v Celju zborujoče učiteljsko društvo za celjski okraj zahteva slovensko univerzo v Ljubljani.

K našemu sestanku dne 7. julija pride precejšnje število tovarišev iz laškega okraja. Upamo, da izmed tovarišev našega okraja nihče ne izostane!

Savinsko učiteljsko društvo je zborovala ob obilni udeležbi dne 20. junija na Gomilskem. Predsednik tov. Vrabl se je spominjal najprej umrlega tovariša Škofleka, ki je bil ustanovitelj „Savinskega učit. društva“, nato pa je prišel k

edini točki dnevnega reda, k regulaciji učiteljskih plač. O tej točki je poročal tov. Vrabl. Resolucija o regulaciji učiteljskih plač je bila sprejeta soglasno. Kot delegat se udeleži zborovanja avstr. učiteljstva na Dunaju tov. Stritar, „Zavezinega“ zborovanja pa tovariša Gosak in Jakše. Ker je društvena blagajnica prazna, se sklene za letos zvišati udnino za eno krono. Sprejela se je tudi sledeča resolucija: „Savinsko učit. društvo“ se strinja popolnoma s pisavo „Učit. Tovariša“ in njega urednikom, naj se potem ta nahaja v Idriji ali kje drugod. — Prihodnje zborovanje se vrši v četrtek, dne 4. julija, na Gomilskem. Predavala bosta tovariša Marschitz in Jakše. Tovariši in tovarišice, udeležite se zborovanj polnoštevilno!

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo dne 16. junija t. l. v Konjicah. Glavna točka dnevnega reda je bila razprava o žalostnem gmotnem stanju pri učiteljstvu. Tov. Brumen je opisal v kratkih, a jedrnatih črticah bedo učiteljstva, ki nikakor ni stanu in izobrazbi primerno plačano. Učiteljstvo ne bo, ne sme in tudi ne more mirovati glede tega perečega vprašanja, dokler se mu ne pripozna plača, ki jo imajo državni uradniki v zadnjih štirih činovnih razredih. Predlagana resolucija v zadevi uvrščanja učiteljskega osebja v navedene činovne razrede se je enoglasno sprejela; delegatom za zborovanje na Dunaju se je izvolil tov. Rado Jurko.

Delegatom za „Zavezino“ zborovanje so se izvolili: Časl Janko, Serajnik Beno, Mravljak Karel, namestnikom gospodični Bezljaj Minka in Kreč Božena.

Glede izleta v Savinjske planine se je sklenilo udeležiti se ga mnogobrojno.

Na predlog gospoda predsednika je pristopilo „Učiteljsko društvo“ k „Sav. planinskemu društvu.“

Prihodnje zborovanje se vrši dne 14. nov.; takrat poda tov. Časl osnutek spominske knjige; vršile se bodo tudi nove volitve.

Opomba. Pri zadnjem dopisu se je pomotoma poročalo o Bambosovem gostu namesto gozdu, kar se tem potom popravi.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je imelo v tem mesecu dve imenitno uspeli zborovanji. Dne 6. t. m. smo izleteli na Slivnico. Prišedši iz Grobelnega, od slavnoznanega rogaškega vlaka, smo dobili na Glincah pri Graseliju že precejšnjo število tovarišev in tovarišice, ki so prihiteli peški iz Zibike, Sv. Stefana, Zusma i. dr.

Po kratkem odmoru in okrepčilu nas je vodil tov. Kurbus po precej strmi, a ne dolgi pešpoti v svojo delavnico — na Slivnico. Ravno končana volilna borba, toplo solnce, strma in ne baš gladka pot so dali gradivo dovolj k resnim in šaljivim pogovorom in dovtipom, ki so nam manjšali trud in krajšali čas. Kmalo smo bili na vrhu, kjer smo uživali krasen razgled na vse strani ter se čudili rodovitnemu polju, ki se dviga v terasah okrog lepe vasi Slivnice. V okrašenem šolskem splotju so nas kaj prijazno sprejele gospa Kurbusova in gdčni. učiteljici, čakala sta nas pa tudi že en tovariš iz celjskega in en iz laškega okraja. Morali smo za pogrnjeno mizo, kjer sta nas tovariš Kurbus in njegova soproga pregostoljubno pogostila. Obema je sijalo veselje z obraza, da moreta na svojem domu pozdraviti tako odlično število ljubih tovarišev in tovarišice, a tudi mi smo se čutili srečne pri njima. Že od nekdaj ju cenimo visoko in marsikdo bi ju bil že rad obiskal, a daljna pot ga je plašila; ta dan pa nas je srečno združil in v zadovoljstvu smo si stiskali roke. Tem čuvstvom je dal izraza v primerni napitnici društveni predsednik, tovariš Strmšek, in vsi so navdušeno pritrjevali. Ogledali smo si vzorni čebelnjak priznanega čebelo-rejskega učitelja Kurbusa, kjer nam je ta na dveh panjih pokazal marsikaj zanimivega. Ob enajstih dopoldne smo se pa morali posloviti od prijaznega kraja, da smo došli še pravočasno zopet na Glince, kjer je bilo zborovanje. Tu se je družba zopet pomnožila, pričakovali so nas tam že ljubeznjivi šentjanski tovariši i. dr.

Za zborovanje nam je prepustil gospod Graseli krasno opremljeno sobo svojega stanovanja, češ, naj se pozna, da zborujemo pod njegovo streho. Tukaj nas je povabil tovariš Zidar vse skupaj na svoj zračni avtomobil ter nas je odpeljal v vrto-glavi hitrosti proti solncu. Vozili smo se po tem vsemirju in se čudili raznim prikaznim, ki nam jih je pa s priznano spretnostjo in lahkočo raztolmačil naš voditelj. A navzlic vsi hitrosti

in navzlic gladkemu potu, kjer ni bilo ne prahu in ne kamenja, nismo dospeli dalje kakor do lune. Nekaj je počilo v avtomobilu in morali smo obstati, vendar brez vsake, pri takih prilikah običajne nesreče. Ko smo se na mesecu malo orijentirali, smo se spustili po neki bližnici zopet na zemljo.

Tu smo se zahvalili tovarišu Zidarju za krasen užitek; sklenili smo, da priredimo 16. t. m. manifestacijsko zborovanje v zadevi regulacije naših plač ter smo se podali na vrt k pogrnjenim mizam. Tu se je pokazal g. Graseli zopet velikega učiteljskega prijatelja; pogostil nas je tako imenitno in za tako neznatno plačilo, kakor v sedanji splošni draginji brez lastne škode ni mogoče; vsi smo se kar čudili. Med živahnimi pogovori in med krasnim petjem znanih šentjanskih slavčkov se je izgovorilo tudi nekaj napitnic, in čas nam je le prehitro potekel. Žal nam je bilo, da so se morali oni, ki se vozijo z rogaško železnico, tako hitro posloviti, drugi smo pa ostali prijateljsko združeni, prepevajoč vesele pesmi skoraj do mraka v tem prijaznem vrtu. Gotovo nam ostane vsem ta izlet v prijaznem spominu. —

Ves drug značaj pa je imelo naše izredno zborovanje dne 16. t. m. Bilo je, kar so vojakom orožne vaje, manifestacija naše stanovske zavesti in stanovske discipline. Ob določeni uri se je zbralo skoraj vse učiteljstvo iz obeh okrajev, tudi nečlani, drugi so se opravičili, tako da nam je navadni prostor bil skoraj pretesen. Po običajnem pozdravu predsednika je prevzel predsedstvo njegov namestnik, in tovariš Strmšek nam je v kratkih, jedrnatih besedah očrtal naše nesnosne razmere in naš boj za izboljšanje. Pokazal nam je, da se merodajni činitelji z nami nekako igrajo; ker vedo, da jih ne moremo postrašiti ne s štrajkom, s pestmi in bombami kakor delavci, ne s pasivno resistenco in z defraudacijami kakor kdo drugi. Ne preostaja nam torej drugega, kakor manifestacijski shodi, ki naj opozorijo družbo, da, vso Evropo na nas, moderne sužnje dvajsetega stoletja.

Z navdušenjem se je sklenila resolucija o dostavku iz § 55. državnega zakona, da morajo biti naše plače vsaj enake onim štirih najnižjih razredov državnih uradnikov, z istim navdušenjem se je t a k o j zložila potrebna potnina za našega odposlanca k dunajskemu shodu, in izvolila sta se za to misijo tovariš Strmšek, kot namestnik pa tovariš Ferline.

Ko se je še sklenila resolucija za slovensko vseučilišče in druga slovenska izobraževališča in se je predstavil g. Ribnikar, šmarski živinozdravnik, sin slavnega „Zavezinega“ predsednika Vojteha, se je zaključilo to pomembno zborovanje. Dokler bo kazalo učiteljstvo toliko stanovske zavednosti in složnosti, se mu ni bati nasprotnikov, lahko bo odbijalo napade in gotovo si pribori boljšo bodočnost. —m—.

Politiški pregled.

* **Prestolni govor.** Po običajnem ceremonielu se je vršilo dne 18. t. m. v ceremonijski dvorani cesarskega dvora slovesno otvorjenje državnega zbora. Cesar je prečital prestolni govor. Po presrčnem pozdravu do obseh zbornice državnega zbora omenja prestolni govor najprej volilne reforme, po kateri je vsem državljanom podeljen enak vpliv na javne stvari in ki temelji na zaupanju cesarja v državno zvestobo vseh narodov. Naloga novoizvoljenemu državnemu zboru bo, da opraviči to zaupanje ter da pokaže, da z razširjenjem političkih pravnih podlag gre roka v roki z zbiranjem in večanjem političkih moči države. Nato naglašja prestolni govor potrebo, da se pravica do dovoljenja proračuna in kontrole zopet oživi ter da se poslovnik poslanske zbornice razmeram primerno preosnuje. — Polni razvoj in bogata nadarjenost vseh naših narodov je ovirana po narodnih nasprotjih, ki že dolgo napolnjujejo javno življenje. Najmočnejši izraz nabajajo ta nasprotstva v jezikovnem vprašanju ki ga doslej ni bilo možno trajno urediti. — Rešitev je možno dobiti le v resni volji vseh udeležencev, da se v okviru državnih temeljnih zakonov o državnih potrebščinah sporazumejo in pobotajo. Predpostavka za to je v novoustvarjeni politički pravni enakosti. Moja najpresrčnejša želja je, da bi svojim narodom zapustil kakor dragoceno dedščino zagotovljen jim obstanek narodnih lasti ter s tem zagotovil skupnosti narodov mir,

ki bi bil skupna last vseh prijateljev domovine. Svoji vladi sem naložil v dolžnost, da zastavi vse svoje sile in obračam se do vseh, ki jim je na srečo blaginja ljudstva, s pozivom, naj sodelujejo z vlado za doseg tega smotra. Bogat dobiček za državo bi bil, če bi se k izpremembi ustave tako uspešno izvršeni v zadnjem zasedanju državnega zbora, pridružilo enako redno delo na polju uprave. — Prestolni govor napoveduje predloge vlade za preosnovno organizacije političnih oblasti po ustvarjenju okrožnih oblastnih, ki bodo podrejene deželnim oblastim. Ta preosnova naj skrajša administrativno postopanje, ki naj se prilagodi povečanim zahtevam, ki jim mora ustrezati državni upravni aparat. Po okrožni oblastnih se uprava bolj približa sferi interesov prebivalstva, kar bo množilo smisel za to, kar je možno in dosegljivo v javnem življenju. — Na to omenja prestolni govor, kako so se izpremenile tudi gospodarske in socialne podlage. Če mi je bila, pravi prestolni govor, v moji mladosti naloga, da izposlujem končno osvobojenje kmetstva od zemljiških bremen ter da se je ustvarila državljanom popolna svoboda pridobivanja, pa se nadejam sedaj za trdno, da se posreči izpopolniti državno zavarovanje za starost in invaliditeto, da se tako izvrši veliko delo človečnosti in socialne pravičnosti. — Prestolni govor napoveduje tozadevne predloge od strani vlade. Poleg zavarovanja delavstva se ima urediti nočno delo žensk na obrtnih podjetjih in v rudnikih. S socialno-politiško skrbjo naj gre roka v roki dobro premišljena in energična produkcijska politika, ki naj vse v ljudstvu nahajajoče se gospodarske sile dovede do harmonijskega razvoja in ki naj omogoči v polni meri izkoriščanje pridobitev tehniškega napredka. — Tu omenja prestolni govor: nove trgovinske pogodbe, ki naj pospešijo našo vnano trgovino; sistematično državno podporo v pospeševanje našega izvoza blaga; naraščajoči pomen brzojava in telefona; skrb za vzdrževanje in razvoj krepkega obrtnega srednjega stanu, ustanove centralne zadržne blagajnice. — Potem prehaja prestolni govor k poljedelstvu. Vlada pride s predlogami v ojačenje te neizmerno važne panoge narodnega gospodarstva. Zlasti se bo vlada bavila z vprašanjem uravnave poljedelskega osebnega in realnega kredita in z vprašanjem racionalnega intenzivnega gojenja živinoreje. — Prestolni govor omenja razna socialno-politiška vprašanja, ki se imajo rešiti na polju rudništva, in se bavi nato z vprašanjem podržavljenja privatnih železnic in izpopolnjevanja obstoječih državnih železnic. — Gojenje javnega pouka, enakomerno ozirjemaje na potrebe vseh narodov, ter pospeševanje vseh znanosti: to bodi ena vrhnih skrbij zakonodaje. Ljudsko šolstvo, ki mu bodi cilj npravstvenoverska vzgoja, potrebuje predvsem mirnega razvoja. Govor napoveduje tu načrt zakona o izobraževanju učiteljstva in usposabljenju za učiteljsko službo. Prestolni govor naglašja potrebo vzgajanja mladine za praktične poklice, zlasti za povečano gojenje poljedelskega nadaljevalnega pouka ter obrtnega in komercialnega strokovnega pouka. Slednjič govori prestolni govor o izpopolnjevanju visokih šol. — Državne finance so zaradi mirnega svetovnega položaja in trajne gospodarske povzdige v povsem urejenem in zadovoljivem stanju. Zavoljo občutnih obremenjenj, ki so jih naložile državnemu zakladu velike akcije zadnjih let in zaradi naravnega umnoženja državne upravne delavnosti pa treba posebno pozornost obračati v to, da se v državnem gospodarstvu obdrži ravnotežje. Zato se bo v slučaju potrebe moralo misliti na otvoritev novih virov dohodkov. — Nato se bavi prestolni govor z urejanjem deželnih financ. Temu vprašanju posveča vlada že dolgo svojo pozornost in pride s tozadevnimi predlogami. Nameruje se nova uravnavati davka od poslopij ter davka na dedščine in daritve; potem parcijalna revizija državlanskega zakona, nov zakon o obrtnih in gospodarskih zadrugah; slednjič rešitev vprašanja varstva otrok, skrbi za mladino in ustvarjenje novega kazenskega zakona. — Prestolni govor napoveduje moderne reforme zdravstvene zakonodaje, ureditev blaznic, odstranitev neprimernih obizeljavanj, končno nadaljno izboljšanje gmotnega položaja državnih uslužbencev in ureditev službenih razmer. — Odnosaji monarhije do inozemskih držav so trajno prijateljski, presrečno je naše razmerje do zaveznikov. Tako se je nadejati, da bosta delo in zaslužek pod zaščito miru tudi nadalje uspevala. Monar-

hija bo svoj vpliv v tej smeri tem uspešneje uveljavila, čim varnejši bodo odnosi med obema državnima polovicama. — Sedaj se vršijo med obema vladama tozadevna pogajanja. Ob vseh okolnostih mora veljati kakor vodilna misel, da postane še poznejim potomcem politična zveza, ki je trajala stoletja in ki jo je utrdila pragmatična sankcija. Zato se tudi v gospodarskem oziru ne sme omajati pragmatične skupnosti. Ako hoče biti monarhija tudi vbodoče podpora svetovnega miru, tedaj je treba izpopolniti tudi obrambna sredstva. Oborožena sila je najmočnejša obramba skupne produkcije, najboljši porok in čuvaj miru. Ker bo treba na eni strani pomnožiti vojno silo, se bo na drugi strani moralo uvesti glede službovanja različna olajšanja. — Prestolni govor je zaključil nastopno: „Čestiti gospodje obeh zbornic državnega zbora! Previdnost božja mi je določila, da vidim dva roda svojih narodov. Trud svoje knežje službe vidim poplačen v ljubezni in zvestobi svojih narodov, v njihovem napredku in blaginji. Da bi to pospeševal in razširil dedščino, dosledno slavni zgodovini naše domovine, to je bila naloga, ki sem se ji posvetil vse življenje. Ako boste imeli enak smoter pred očmi, dobite pot do sloge in notranjega miru; ako bo ta zagotovljen, bom smatral to kakor največjo srečo. Pomirjajoči duh ljubezni do skupne domovine naj vlada nad Vašim delovanjem in blagoslov Vsegamogočnega naj Vas pri tem spremlja.“

* Ministrski predsednik in socialna demokracija.

„Prager Tagblatt“ je priobčil izjavo ministrskega predsednika barona Becka, ki jo je ta podal deputaciji industrialcev bombazevine glede stališča vlade, nasproti uspehom socialnih demokratov pri zadnjih državnoborskih volitvah. „Jaz sem“ — je rekel baron Beck — „programatičen optimist in vidim, da sem imel pri tem še vedno prav. Je-li treba videti reči vedno črne? Povsod je najti svetel žarek, s katerega je tudi najtemnejše stvari soditi s prijaznega stališča. Jaz sem tudi vzlic vsemu pesimizmu veselo razpoložen in se ne maram nikakor otresti svojega optimizma. Ne morem pa umeti, kako se je moglo priti do zaključka, da mora vlada zapustiti svoje mesto, ker se je ojačila stranka, o kateri se ne ve, kako nastopi v zbornici. Tu treba počakati. Socialna demokracija ne bo smela ovirati pozitivnega delovanja, ako hoče sama kaj doseči. Čujem, da bo socialna demokracija s posebno vnemo delovala za dveletno vojaško službo. Vlada ni nasprotna tej zahtevi, ali za izvedbo te in drugih reform ji je treba dati potrebnih sredstev. Jaz se ne bojim socialne demokracije. Ako se me vedno straši z veličino socialno-demokratske stranke, odgovarjam vedno z vprašanjem: Kdaj in kje se pričinja pravzaprav socialno-demokratska nevarnost? Pričenja se-li pri enem, dveh ali treh poslancih? Kdo zamore navesti število? Čim večja je stranka tem večja je tudi nje odgovornost, in tem bolj teži za tem, da doseže uspehe. Ne verjamem, da se bodo socialni demokrati hoteli izključiti od plodonosnega delovanja v zbornici, že radi tega ne, ker so videli, da večne negacije ne dovedejo do povzdige, ampak do gotovega pogina.“

* V ogrsko-hrvaški poslanski zbornici govore hrvaški poslanci dolge obstrukcijske govore zaradi železniške predloge, v kateri hočejo imeti Madjari na Hrvaškem madjarsčino kot uradni jezik.

* Masaryk, novoizvoljeni državni poslanec, voditelj napredne češke stranke, je izjavil med drugim: Jaz in dr. Drtina sva izjavila svojim volilcem, da vstopiva v skupen klub. Ta klub je skupen klub, a ne skupen program. Če je za napredne in svobodomiselnice poslance skupno delo s konservativci in klerikalci možno, nočem natančnejši preiskovati. Dvomim, da je to možno, in mislim, da goji tudi mnogo mladočeskkih in agrarnih poslancev enake dvome. — Moja parlamentarna želja je, da se osnuje med klerikalci in socialnimi demokrati „demokratska, socialno-reformna napredna stranka nedelavcev“. Novi parlament bo delaven, če se nadomesti dosedanja t. zv. konstitucionalizem s parlamentarizmom. Če se to ne zgodi, splošna volilna pravica ne bo mnogo koristila.

* Deputacija „Ženske zveze“ se je, kakor javljajo z Dunaja, zglasila v parlamentu ter prosila razne poslance, naj se krepko zavzamejo, da se tudi ženskam prizna volilna pravica.

* Koliko je Nemcev na svetu. Nedavno je izšla knjiga „Handbuch des Deutschtums im Auslande“, ki pravi, da je po zadnjih ljudskih štetjih vseh Nemcev na svetu 87,145.000 mi-

Od teh jih je 75 milijonov v Evropi, 65.000 v Aziji, 70.000 v Afriki, 11.400.000 v Severni in Srednji Ameriki, 500.000 v Južni Ameriki 110.000 v Avstraliji in Oceaniji.

*** Jugoslovanski poslanci.** Izvoljeni na narodni podlagi v Trstu: dr. Otokar Rybař (slovenski poslanec), v Istri: prof. Matko Mandić, profesor Vekoslav Spinčić in dr. Matko Laginja (hrvaški poslanci). Goriška: Poslanca „S. L. S.“: dr. Anton Gregorčič in Josip Fon; narodno-napredne stranke: Alojzij Strekelj. — Na Kranjskem: poslanci „S. L. S.“: dr. Ivan Šusteršič, dr. Janez Ev. Krek, dr. Ignacij Žitnik, Fr. Povše, dr. Hočevvar, Fran Šuklje, Jaklič, Demšar, Josip Gostinčar, Pogačnik. — Na Kranjskem, narodno-napredne stranke: ljubljanski župan Ivan Hribar. Na Koroškem: Izvoljen na narodni podlagi: Fran Grafenauer. Na Štajerskem: poslanca samostojne kmetske stranke: Fran Roblek in Vinko Ježovnik. Poslanci „Kmetске zveze“: dr. Anton Korošec, dr. Fran Ploj, dr. Ivan Benkovič, Pišek in Roštar. Dalmatinski poslanci izvoljeni na narodnem programu: dr. Ivan Ivčević, mons. Fran Bulić, Fran Ivanišević, dr. Trešić-Pavičić, profesor Virgil Perić, Juraj Biankini, Ivo Prodan, Dulibić, pl. Vinković, Mihail Bjeladinović (Srb) in Baljak (Srb). Skupno 37 poslancev.

*** Saniranje deželnih financ.** Na Dunaju se je vršilo zborovanje deželnih odborov zaradi saniranja deželnih financ. Po delegatih so bile zastopane skoraj vse dežele. Po živahni debati je bilo enoglasno sklenjeno, da se glede saniranja deželnih financ povabi deželne odbore vseh dežel, naj nemudoma naprosijo državne poslance dotičnih dežel, da takoj ob pričetku državnega zbora uložijo nujni predlog, v katerem se pozivlja vlado, naj v početku prihodnjega zasedanja državnega zbora predloži zakonski načrt, s katerim se dožene popolno in trajno saniranje deželnih financ ter naj ta načrt, preden ga predloži zbornici, pošlje deželnim odborom v pregled. Državi se priporoča, da energično nadaljuje poddržavljenje železnice, monopoliziranje rudnikov ter varstvo vodnih sil za dežele. — Po naši sodbi bi v saniranje deželnih financ pripomogel kulturni davek. O tem naj razmišljajo gospodje in kmalu bo vse dobro!

*** Mir!** Car miru, Nikolaj, je provzročil, da se je vršila I. mirovna skupščina v Haagu. Kmalu potem, ko je beli car izprožil misel za razoroženje, se je začel bojevati z Japonci. Teorija in praksa — politika — ha! No, sedaj se je začela II. taka „mirovna“ komedija v Haagu. Ali bi ne bilo koristnejše da se sestanejo narodi in se pomenijo o kulturni povzdigi človeštva?!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Notranjska posojilnica v Postojni 50 K. Tolminska hranilnica in posojilnica 100 K. Bog plati!

Slovenska univerza in narodno gospodarstvo. Slovenski inteligenci nikakor ni mogoče konkurirati z ono, ki jo producirajo sosedi, dokler nimamo svojega vseučilišča. Zato pa tudi ne moremo popolniti uradniških mest v slovenskih pokrajinah s svojimi rojaki. Mnogo naših dijakov se še ne more odločiti za drage študije v tujem mestu; mnogo jih pa tudi pomanjkanje v tujini uniči. Le univerza v Ljubljani bi nam sčasoma omogočila pridobiti zadostni naraščaj domačega razumnštva, drugače bomo vedno odvisni od tujcev ter nikdar gospodarji na lastni zemlji. Poslanci naj torej store svojo dolžnost v tej zadevi s složnim in energičnim postopanjem, in uspeh bo gotov!

Narodne pesmi, ki jih je zbral in uredil znani pevski mojster Janko Žirovnik za šolsko mladino, so bile vsprejete od slovenske javnosti z veliko pohvalo, zakaj vsi listi so polni hvale o tej krasni zbirki, ki bo res kar najbolje služila naši mladini. Zato pa v bodočnosti sme biti na Slovenskem nobenega učenca in učenke, ki bi ne imel, oziroma ne imela te krasne zbirke. Cena zvezku je samo 20 h brez poštne, poštuna

pa znaša za 1 izvod 3 h; za 2 izvoda 5 h; za 3 do 9 izvodov 10 h; za 9 do 13 izvodov 20 h; za 13 do 30 izvodov 30; za 30 do 100 izvodov pa 50 h. Na slovenskem učiteljstvu je zdaj, da se zbirka čim preje razpeča na korist učiteljskemu konviktu. Natisnilo se je teh pesmic 20.000 izvodov in se dobivajo v „Učiteljski tiskarni“.

Hribolazec ali hriboplazec. Hribolazec, kakor pove ime je — lenuh, ta ne pride visoko. Hriboplazec pa se plazi v sili čez strmine po kolenih gor ino po sedalu čez grebene in sedla dol. To je pravi turist!

S. L. S. in Nemci. Volilna predloga za deželni zbor, imenovanje udov za okrajne šolske svete od strani deželnega odbora, gla-ovanje Nemcev za Kregarja — to niso samo slučaji, to je že prava zveza, ki se ne da nikakor utajiti.

Prošnja. Za šolsko leto 1907/08. sestavljam ročni zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem. Južnem Štajerskem in Primorskem po stanju 30. junija t. l. Želim, da bi bil šematizem brez napak. Zato prosim prav lepo, da me vsakdo opozori po „Dopisnici“ na nedostatke in napake, ki jih najde v prejšnjih letnikih, da jih odpravim in popravim v novi izdaji. Vsakemu, ki stori to, izrekam iskreno zahvalo!

L. Jelenc.

Prošnja. Cenjene tovarišice in tovariše litijskega okraja vljudno prosim, da mi čim preje pošljejo naročnino za „Slov. Šol. Matico“. Poverjenik

B. Andoljšek.

Razstava na ustanovnem zavodu za gluhe in slihe v Ljubljani bode dne 29. in 30. junija ter 1. julija tek. leta. Razstavili se bodo izdelki gojencev in sicer pisarni in risarski ter iz lahkih lesnih del, modeliranja, rezbarstva, strugarstva in mizarstva. Istotako bodo razstavljena ženska ročna dela. Na to zanimivo razstavo opozarjamo slavno občinstvo, posebeno učiteljstvo.

Zglasila za I. letnik c. kr. ženskega učiteljskega v Ljubljani se sprejemajo v sredo, dne 10. julija, za I. letnik c. kr. moškega učiteljskega v petek, dne 12. julija, od osmih do enajstih pri ravnateljstvu. Sprejemni izpit se prične po vpisovanju.

Ljudsko izobraževalno društvo s knjižnico snujejo v Dolenji vasi pri Senožečah. V ta namen se je sestavil pripravljalni odbor, ki bo sprejemal s hvaležnostjo morebitne darove.

P. n. naročnikom „Zvončka“ vljudno naznanjamo, da izide prihodnja številka tega lista dne 10. julija, ker je tiskarna sedaj preobložena z nujnim delom. Upravištvu „Zvončka“.

Šolsko veselico priredi šolska mladina iz Velikih Žabelj dne 30. t. m. popoldne ob pol 4. uri v grajskih prostorih z jako lepim vzporedom. Čisti dohodek je namenjen šolarskih knjižnici.

Razstava risb dijakov mestne realke v Idriji bo dne 29. in 30. t. m. v telovadnici mestne realke. Otvorjena je od 9. do 12. dopoldne in od 1. do 5. popoldne.

Osebnе vesti na Štajerskem. V Skomarjah je postal šolski vodja učitelj Josip Troha od Sv. Benedikta v Slov. Goricah, v Selah pri Slov. Gradcu pa Ignacij Kafou iz Hrastnika. Nadučitelj nemške šole v Vojniku Friderik Lang, je premeščen v Kainach na Gornje Štajersko, odkoder pride nadučitelj K. Paierl v Soboto. V Vojnik pride za nadučitelja nemške šole dosedanji nadučitelj take šole v Laškem, Josip Sernetz. Stalni sta postali pri Sv. Duhu-Ločah dosedanji suplentinji Gizela Burgarellova in Boza Rosenbergerjeva.

Šolske vesti na Kranjskem. Za definitivnega učitelja v Leskovcu je imenovan provizorični učitelj Ivan Arnšek istotam. Učitelj Mihael Mežan v Studenem je premeščen za šolskega vodjo v Orehek. Dvorazrednica v Hrušici se razširi v trirazrednico, trirazrednica v Borovnici v štirirazrednico, enorazrednica v Adlešičih pa v dvorazrednico.

Ravnateljstvo mestne realke v Idriji nas prosi objaviti, da se vrše sprejemni izpiti v I. razred dne 8. julija t. l., oglasila pa sprejema ravnateljstvo dne 4. julija t. l. Ta zavod ne zahteva nobene vpisnine in nič šolnine. Opozarjamo učiteljstvo na to edino slovensko srednjo šolo.

V deželnem šolskem svetu Kranjskem vlada čuden duh. Ne samo, da je zavzel sovražno stališče proti ljudskošolskemu učiteljstvu, ko je vrgel iz svoje srede edinega njegovega

zastopnika, sedaj je začel jadrati celo v nemško-nacionalni strugi. To se je pokazalo ob sestavljanju terno predloga za ravnateljsko mesto na I. državni gimnaziji. Predsednik Schwarz in ljubeznivi vitez Kaltenegger sta spravila v terno nemško-nacionalnega ravnatelja Protta, ki je kot nadzornik ljubljanskih nemških ljudskih šol dokazal „sijajno“ svojo pedagoško naobrazbo. Tudi ni Proft večš slovenščini, torej je za taka mesta absolutno nepotreben. Čudom se čudimo, da sta potegnila za Schwarzem in Kalteneggerjem tudi dva šolnika — deželni šolski nadzornik Levec in ravnatelj ljublj. učiteljskega Črnivec. Prvi, ki je obenem predsednik „Slovenski Matici“ — našemu prvemu kulturnemu zavodu — in drugi, ki je sedel na mesto ljudskošolskega zastopnika, sta storila velik greh, ki ni odpustljiv. Tako ravnanje vpliva namreč jako demoralizujoče, in takih zgledov podagoške solidnosti nikomur ne more pravi pedagog priporočati v posnemo. Ako imamo na takih mestih take moze, ki jih je rodila domača gruda, kam nam potem zavozijo naše šolstvo nemški ošabni plemiči in trdi birokrati, ki nam gospodujejo le po vladni milosti in po krivdi naše popustljivosti!! Kje je naš ponos, kje naša moška čast!

Upravništvo „Domačega ognjišča“ nima več na razpolago 1. številke. Šolsko vodstvo pri Sv. Štefanu, pošta Šmarje pri Jelšah, prosi p. n. učitelje, naj mu pošlje kdo omenjeno številko, ako jo ima na razpolago.

Okrajna učiteljska skupščina za litijski okraj se je vršila dne 12. t. m. v Višnji gori. Predsednik g. Lj. Stiasny poroča o dejanskem napredku šolstva v tem okraju z ozirom na posamezne predmete, nove stavbe, stik z ljudstvom, poizkušnje o analizi otroškega duševnega obzorja. Podrobno konferenčno poročilo in navodila prejmejo učitelji tiskano na dom. Poročal je tudi o nadaljni izobrazbi odraslih ter navajal tipične podatke, kako hrepenijo mnogi narodi po luči iz zarišč visokih šol. Posebno vseučiliške knjižnice s sijajno opremo so v mnogih velikih mestih vsakemu na razpolago. Mnogotere uredbe za odrasle, večeri, sestanki, poljudni romani itd. pričajo o stremljenju po izobrazbi. Anglija, Francija i. dr. imajo udomačena ljudska vseučilišča, društva za poljudno predavanje in njih pedagoški muzeji na razpolago tisoče skioptičkih slik (diapozitivov), v serijah odmerjene za nadaljne izposojevanje. Pač znameniti dokazi, kako svet hrepeni po luči in je prosveta posebno geslo naših dob. Nadučitelj J. Zajc je predaval o učiteljevem delovanju na enorazrednicah. Razmotrival je s sebi lastno odločnostjo o nastavljanju učiteljev na teh važnih postojankah ter predočeval velike nepremagljive ovire za novince na teh navadno še prenapolnjenih šolah. Sprejete so bile resolucije, da se samo sposobne učne osebe, ki so dovršile učiteljske, nameščajo na teh šolah. — Poročilo o skupnem delovanju učiteljstva na večrazrednicah je imel tov. Levstik iz Zagorja. Medsebojno spoštovanje naj voditelj ne izpostavlja v nevarnost, da vsako malenkost, ki bi jo med štirimi očmi previdno odstranil, spravlja na dan pred domačo konferenco. Ni pametno od vsakega zahtevati, da trobi v isti rog, vsakdo je pa eno lahko, namreč — tovariš. Referat „Kako si pridobi učitelj svojemu stanu primeren ugled?“ je imela učiteljica Marija Tomčeva. Učitelj mora biti oživljajoče solnce in ne mrzla zaspala luna. Oblastno nastopanje škoduje, pa tudi prevelika prijaznost ni povsod na mestu. — Vzajemnost učiteljstva izredno goji ugled stanu. — O izkušnjah iz dosedanjih šolskih izletov je pa poročala učiteljica Ivana Dolinarjeva iz Višnje gore in vsestransko opozorila na znamenosti v prirodi in umetnosti. Umetniško izobrazbo naj že mladina črpa iz lepote v stvarstvu. Vzgojnega pomena je opazovanje marljivega dela čebelic, izleti v vrte, pouk ali šola v gozdu, obisk bolnišnice, spominki slavnih oseb. Sploh so vrata šole odprta, in naj nihče ne odlašaj pripravljen peljati otroke pod milo nebo. Referentje so osredotočili vobče svoja poročila v dobro formuliranih tezah. — Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo B. Andoljške o preimenitnem učilu, skioptikonu. Države v Severni Ameriki so žrtvovale 100.000 dolarjev za skioptikone v svojih šolah in društvo „Skioptikon“ je zabeležilo 47.000 predavanj. Priporočal je Andoljšek Liesegangovo knjigo o skioptikonu in vsaka šola naj pri kakem povečanju dobi stalno sobo za projiciranje s tem učilom. — Gospod nadzornik je takoj sam s skioptikonom predstavil „Pot v Carigrad“, ter več omenil o priličnem obisku neke šole v Turčiji, kjer pa je sploh še palica glavno učilo.

Razgled po šolskem svetu.

— **Šolstvo na Koroškem.** Iz poročila deželnega šolskega sveta koroškega posnemamo nastopne podatke: Koroška ima skupno 372 ljudskih šol. Od teh je 285 ljudskih šol z nemškim učnim jezikom, 3 s slovenskim učnim jezikom, dočim je 84 šol jezikovno mešanih. Privatnih ljudskih šol s pravico javnosti je 12, brez te pravice 3. V minulem letu je bilo na Koroškem 61.057 za šolo godnih otrok. Javne šole je obiskovalo 28.877 dečkov in 28.300 deklic. Koliko slovenskih otrok je obiskovalo šole, ne pove poročilo. Na javnih šolah je poučevalo 670 moških in 259 ženskih učnih oseb, skupno 929. Na privatnih šolah 12 moških in 55 ženskih učnih oseb. Na moškem učiteljskem je bilo 246 kandidatov, na ženskem 109 kandidatinj, poleg tega je bilo na ženskem uršulink, ki ima pravico javnosti, 110 gojenk.

— **Slovensko-hrvaška ljudska šola v Egiptu.** Iz Aleksandrije nam poročajo, da snujejo tamkaj ljudsko šolo za slovensko in hrvaško mladino.

— **Ameriška akademija v Rimu.** Kakor poročajo iz Novega Jorka, je ustanovljena glavnic 4 milijonov mark za ameriško umetniško akademijo v Rimu. S tem je izpolnjena davna želja Pierpont Morgana in Vanderbilta. Ta dva sta največ pripomogla, da se akademija otvori.

— **Vseučilišna kriza v Sofiji.** Sofijski „Dnevnik“ poroča, da je bolgarska vlada storila vse potrebne korake, da se zopet otvori sofijski vseučilišče, ali brez dosedanjih profesorjev. Za sedaj je vlada sklenila, da odpre na jesen samo dve fakulteti in sicer: zgodovinsko-filološko in fiziško-matematiško, dočim bi se juridiška fakulteta otvorila pozneje. V to svrhu je vlada te dni imenovala 14 srednješolskih profesorjev. To imenovanje je sledilo povsem nepričakovano za bivše profesorje, ki so v zadnjem času imeli več sej, na katerih so razpravljali način, kako bi se naučenemu ministrstvu olajšala rešitev vseučiliškega vprašanja. Stari profesorji so sklenili še enkrat poizkušati, da se kakor korporacija povrnejo na vseučilišče. Ako pa namerava vlada z novim zakonom nanovo otvoriti vseučilišče, to je, pričeti s prvimi tečaji in semestri, tedaj bi 14 novoimenovanih profesorjev bilo povsem dovolj. V tem slučaju bi vsi dijaki, ki imajo že nekoliko semestrov, morali čakati nekoliko let, dokler se odpro višji semestri. Ako namerava vlada odpreti celo univerzo, tedaj ne bo teh 14 novoimenovanih profesorjev dovolj, dočim izjavljajo stari profesorji, da bi se povrnilo samo tedaj, ako se bo tudi nadalje spoštoval prejšnji red in akademična svoboda.

— **Črnogorski princ Peter,** najmlajši sin črnogorskega kneza Nikole, je dovršil študije na vseučilišču v Heidelbergu na Badenskem ter jih bo sedaj nadaljeval na dunajskem vseučilišču.

— **Iz najtemnejšega kota Avstrije.** „Arbeiter Ztg.“ poroča s Tirolskega: Kakor znano, morajo učitelji v naši „sveti deželi“ opravljati poleg šolske službe tudi cerkveno. Poudarjamo, da to ni privatna obveznost učiteljeva, ampak postavna dolžnost ker imamo odlok deželnega šolskega sveta, ki pravi, da izgubi učitelj svojo službo, ako se sam odpove službi v cerkvi. Ta služba pa ni samo posel organista, temveč spadajo k tej tudi vsa cerkovnikova opravila, kakor ministriranje, zvonjenje, oblačenje prečastitega za božjo službo, spremljevanje pri zadnji popotnici itd. V mnogih krajih mora opravljati tudi službo grobo-kopa. V vsaki, od kulture tudi samo obilzani deželi bi zmajevali z glavo ob teh dejstvih, v „sveti deželi Tirolski“ pa je to čisto samo ob sebi umljivo, in nihče se ne zgraža nad tem. S klerikalizmom skozinskoz prepojeni, niso več zmožni, da bi se temu uprli. Kakšne so posledice take cerkvene službe, kaže prav drastično naslednje pismo, ki ga je poslalo županstvo neke občine v pusterski dolini učitelju. Zanimivo pismo se glasi dobesedno: „St. 493. Gospodu I. S., učitelju v R. S tem se Vas opozarja, da vselej, kadar se je bati ponoči slane, zjutraj ob treh zvonite, da se ne bodo mogli posestniki, ki imajo v ta namen zažigati ogenj, izgovarjati, da ni cerkovnik zvonil. Če bi kdaj zvonjenje opustili, se imate zaraditega tuuradno zagovarjati.“ — Omenjeno bodi, da ima ta učitelj kot cerkovnik 60 K letne plače, torej mesečno 5 K!

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

Z gospodarskega polja.

== Alkohol in zločinstva. Uprava škotskih kaznilnic je priobčila zanimivo študijo, v kakem razmerju sta pijanost in zločin. Ne le skoro vsi mali prestopki so posledica pijanosti, ampak tudi največji zločini so često več ali manj v zvezi z alkoholom. Pri 50 zločinih, ki so jih nalašč v ta namen kar naj-natančneje preiskali, se je izkazalo, da je bilo skoro polovico izvršenih v pijanosti, in sicer 26 odstotkov v soboto, ko imajo delavci največ denarja.

Po sklepu lista.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje v nedeljo, dne 7. julija t. l., ob 11. uri dopoldne v Dobovi. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjih dveh zborovanj. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o delegacijskem zborovanju „Lehrerbunda“ dne 9. maja. 4. Volitev delegatov za letošnje glavno skupščino „Zaveze“. 5. Predavanje: „O slovenskem združništvu in sodelovanju učiteljstva pri njem“ (poročevalec g. ravnatelj Lapajne). 6. Želje in nasveti.

K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 695.

Kranjsko.

(86) 1

V litijem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na štirirazrednici v Št. Vidu pri Zatičini v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 10. julija 1907.

Prosileci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 17. junija 1907.

Št. 1272.

(89) 1

V krškem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na štirirazredni ljudski šoli v Kostanjevici v začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 25. julija 1907.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 21. junija 1907.

Učno mesto v Toplicah pri Zagorju ob Savi.

Z ozirom na razglas c. kr. okrajnega šolskega sveta v Litiji z dne 10. junija t. l. (glej „Učit. Tov.“, šte. 25, str. 274) se dostavlja, da so z učnim mestom, ki je razpisano do 3. julija 1907, združeni ti-le postranski dohodki in bonifikacije:

Za pouk na obrtni nadaljevalni šoli na leto okrog K 300.—, za pouk v godbi na leto okrog K 200.— do K 300.—. Poleg tega naturalno stanovanje in od rudnika dovoljenje primerne deputata za kurjavo in remuneracija.

Opominja se, da se reflektuje na izbornu muzikalno izobraženo učno osebo.

Krajni šolski svet šestrazredne ljudske šole v Toplicah-Zagorju dne 19. junija 1907. (87) 1

Učiteljska tiskarna se priporoča za tisk „Letnih poročil“.

Pöskusite
in priporočite
== izdelke ==
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

(19) 23

Članom društva „Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks“

se naznanja, da se vrši letošnje glavno zborovanje sredi septembra v Gradcu. Z ozirom na § 11, c 2 društvenih pravil se opozarja, da je morebitne predloge ali želje, ki naj pridejo v razgovor, predložiti odboru najpozneje do konca julija, da jih postavi na dnevni red. Dopisi, ki pridejo pozneje, se ne morejo upoštevati.

Gaishorn, dne 20. junija 1907.

ODBOR.

Zahvala.

Vsem tovarišem, slavni „Zavezi jugoslovanskih učiteljskih društev“, g. uredniku „Učit. Tovariša“, ki so mi čestitali povodom 25letnice mojega službovanja, izrekam tem potom naj-srčnejšo zahvalo.

V Gornjem gradu, dne 20. junija 1907.

(88) 1

Fr. Kocbek.

Pekovski vajenec

sprejme se pri

(85) 5—1

Albinu Hauptmanu na Jesenicah
(Gorenjsko).

Pogoji po dogovoru. — Od gg. učiteljev priporočeni imajo prednost. —

Naš denarni zavod.

(7) 24—12

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—¹/₂ 7. ure zvečer ali pa vsak dan potem poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čkovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah za frankaturo. Tudi prošnje za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
12	18	24	38	46	60	70	85	17	23	37	45	59	69	84	6	11	18	24	38	46	60	70	85	17	23
h	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	h	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
12	18	24	38	46	60	70	85	17	23	37	45	59	69	84	6	11	18	24	38	46	60	70	85	17	23
rok	"	"	"	"	"	"	"	rok	"	"	"	"	"	"	rok	"	"	"	"	"	"	"	"	rok	"
4	3	4	—	1	—	1	1	4	50	—	50	—	70	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
K	56	—	66	81	70	42	26	56	—	66	81	70	42	26	56	—	66	81	70	42	26	56	—	66	81

Združni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice šte. 17.

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—26 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice šte. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznana najboljši, črni, medli
 lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52—26

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

'Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja

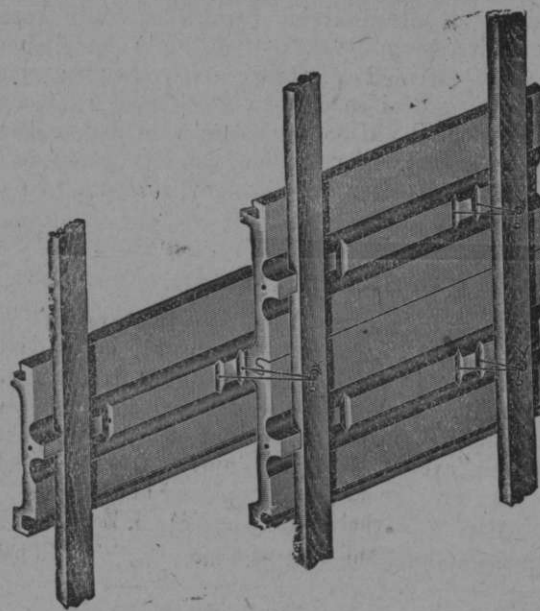
(16) 50—24

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

= v Ljubljani. =

Ilustrovani ceniki zastonj in poštne prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

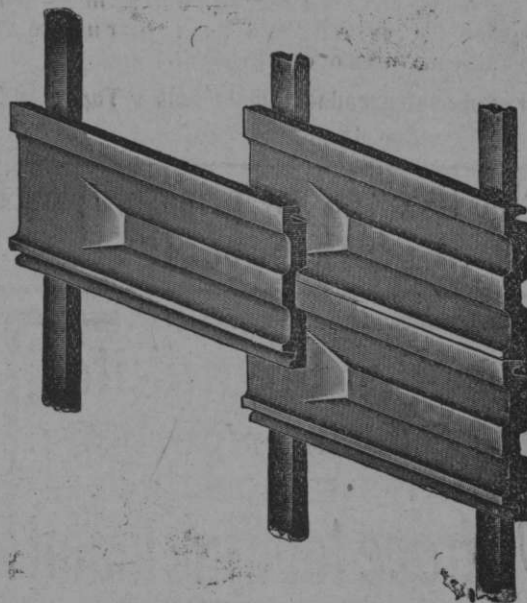
opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzriegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno
kritje.

ki trpe po močnem vetru in burji.

Sprejmejo se zastopniki.

(36) 30—18

Takošnja in najzanesljivejša postrežba.

Vzorci in prošpekte pošljemo na željo brezplačno.